

doopsgezinde
gemeente
leeuwarden

Doopsgezinde Gemeente Leeuwarden

6^e zondag van Pasen, 6 mei 2018

Organist: Gerben Bergstra – Voorganger: Tjitske Hiemstra

thema: *Noach, man van rust en troost?*

* Mededelingen en aansteken van de kaars

* Bemoediging en groet

* Zingen *Zoekend naar licht ...* NL 1005: 1, 2, 4

* Gebed

* Zingen *Zeshonderd jaar is Noach oud ...* NL 163b: 1,2,3

* Bijbellezing Genesis 8: 1-14

* Zingen *En dan komt eindelijk de dag ...* NL 163b: 4

* Bijbellezing Joh. 15: 9-17

* Zingen *Liefde eenmaal uitgesproken* NL 791: 1-4

* Overdenking

Gemeente van Christus,

Wat houd ik van die Oerverhalen en dit verbijsterende vloedverhaal van Noach kunnen we vandaag leggen naast al de oorlogsverhalen, die als een vloed over mensen heenkomen ...

Laten we eerst even speuren naar de situatie van ontstaan.

De oerverhalen zijn geschreven tijdens de Babylonische ballingschap; ook dit verhaal rond Noach.

Dat de aarde weer onder water verdwijnt is trouwens ook de strekking van een universeel oerverhaal bij Indianen, Eskimo's, in Afrika, Azië etc.

Het Gilgamesj-epos (van ong. 2000 v. Chr.) is het bekendste oervloedverhaal en stamt uit Babylonië, land tussen de rivieren de Eufraat en Tigris, waar de Joodse krijgsgevangenen moesten overleven tijdens hun ballingschapstijd. In de mythe van Babylon is de oervloed een spelletje van de goden.

In het Genesis-verhaal is God echter geen kracht die zomaar vernietigt, maar ligt de nadruk op de *redding van een rest* en niet op ondergang. De nadruk ligt op Noach en de redding van mens en dier.

Genesis 6-9 is een antiverhaal van Gen. 1 en 2 rond die goede schepping; waar God de mens geschapen heeft, zélf geboetseerd en ook de geest, de levensadem ingeblazen heeft.

Maar hier doet de mens enkel nog onrecht en bedenkt wat door en door slecht is.

Gods creatie komt niet tot ontplooiing ...

God kreeg er spijt van, dat hij mensen had gemaakt en voelde zich diep gekwetst volgens de NBV.

'Het berouwt Hem', zegt NBG. 'Het doet hem pijn aan het hart', zegt de Naardense vertaling.

In het Paradijsverhaal (Gen. 3) staat niets over verdriet van God, integendeel ...

Ga maar en Hij slaat een mantel om hen heen ...

Liturgie met preek

Bij het vloedverhaal wordt wel Gods emotie en pijn benoemd en vindt enkel Noach genade in zijn ogen. Het accent ligt op Noach, op de kans die deze mens kreeg om opnieuw te beginnen. Dit oerverhaal is net als de anderen een parabel, waar je moet spitten om bij de essentie terecht te komen. Via verschillende lagen kom je bij datgene wat er ook in onze tijd nog steeds toe doet! Bij Noach gaat het over het kwaad en de slechtheid in de wereld; zoals we op 4 mei weer stilstonden bij alles wat er gebeurd is in ons land, maar ook in Indonesië en elders ... en alles wat er nu nog gebeurt in de buurt van de Eufraat en de Tigris ... in Syrië ... hoeveel jaren zullen er nodig zijn om ooit te kunnen helen? Of rondom ons zelf: hoeveel mensen staat het water niet aan de lippen? Armoede, corruptie, onrust en bedrog ... En dan is daar de figuur Noach, die een ark bouwt en die overleeft, als opening naar de toekomst! Na welke ramp of tegenspoed dan ook, je kunt altijd opnieuw beginnen ... Noach is ook een wake-up call!

Laten we nu stilstaan bij onze hoofdpersoon Noach. Zijn naam betekent rust. Wie was hij, wat maakte hem speciaal? Zijn vader Lamech noemde hem Noach. Deze zoon zal ons troost geven ... zegt hij. Grootvader Metuselach leefde bijna 1000 jaren. Zijn overgrootvader was Henoch, die leefde in nauwe verbondenheid met God, ofwel hij wandelde met God en was niet meer (NBG). Dat wandelen met God blijft me fascineren, ik denk aan één-zijn qua hoofd, hart en handen, zuiver mens-zijn, mens uit één stuk. Van Noach staat dat hij rechtvaardig, rechtschapen is, de enige die een voorbeeldig leven leidde in nauwe verbondenheid met God, ofwel ook Hij wandelde met God net als overgrootvader Henoch. Al pratend en wandelend met God als vriend zal hij ook de opdracht gekregen hebben om de ark te bouwen op het droge ... Wat me wel opvalt aan deze rechtvaardige held; is dat hij geen woord van protest of woede uit rond Gods plannen. Abraham protesteerde bij de ondergang van Sodom en Gomorra. Mozes kwam ook regelmatig op voor zijn morrende volk. Maar Noach timmert en zegt verder niets ... Zelfs geen uitroep van vreugde dat hij zelf met zijn familie gered gaat worden Het Hebreeuwse woord voor ark, wat letterlijk kist betekent, wordt enkel bij Noach en later bij de kleine Mozes (het biezene kistje) gebruikt; twee mensen die niet spreken, maar wel beslissend zijn voor de voortgang van de geschiedenis; het gaat beide keren om leven en dood. Als de ark klaar is, gaat Noach met zijn hele gezin naar binnen en alle dieren, waarin levensadem is. En er staat 'God sluit zelf de deur' van deze zogenaamde doodskist. De rabbijnen zeggen: Niemand doet zijn eigen (doods)kist dicht! Noach en zijn gezin hebben echter het vertrouwen dat deze kist ooit weer open gaat ... Dan breken alle bronnen van de oervloed open en gaan ook de sluizen van de hemel open ... 150 dagen lang was de aarde helemaal met water bedekt En dan begint hfst 8 wat we zonet lazen ... God denkt aan Noach en al die dieren in de ark. God blijft hem indachtig, en op zijn bevel gaat er een wind of geestesstorm over de aarde waaien en het water komt tot bedaren. De bronnen van de oervloed en de sluizen van de hemel sluiten zich, zodat het ophoudt met regenen. In Gen. 1 zweefde Gods Geest over het water en begon de scheppings. Hier begint alles met een nieuwe wind die de aarde droog waait, zoals de wind de was kan drogen. ... Er ontstaat weer vaste en veilige grond voor de voeten van mens en dier. De ark loopt vast op het Araratgebergte en na 40 dagen laat Noach een raaf los. Hij vliegt heen en weer tot de aarde droog is ... Deze aaseter kan volop zijn gang gaan in verwoest land! Dan laat Noach een duif los ... deze vindt nog geen rust voor de holte van zijn voet ...

Liturgie met preek

Hij keert terug op Noachs vertrouwde hand ... 7 dagen later een nieuwe poging voor deze verkenners van nieuw leven. Tegen de avond komt de duif met een jong olijfblad in haar snavel terug ...
Na weer 7 dagen laat Noach de duif opnieuw los ...
Na deze derde keer keert ze niet terug; de derde dag is immers metafoor voor een nieuwe schepping, een nieuw begin. De duif met olijfblad is ons teken van vrede geworden!
God zegt dan tegen Noach: Ga de ark uit ... en daar gaan ze ... allen die erin zaten.
En Noach bouwt een altaar en brengt God een offer ... Noach doet eindelijk iets uit zichzelf!
En de reuk van dit offer brengt God tot rust: Dit nooit weer ...
En God zegent Noach en de zijnen, de regenboog zien ze als teken van het verbond van nooit weer.

En dan gaat landbouwer Noach als eerste een wijngaard aanleggen en wordt dronken van de wijn ...
Bijbelse verhalen zijn soms zo heerlijke realistisch ... deze voorbeeldmens, die wandelt aan de hand van God, blijkt via zijn andere hand ineens teveel zoete wijn te proeven ...
En zo blijkt zelfs zo'n oerverhaal dichterbij ons te staan dan we denken; zo menselijk is het.
Deze man van rust en troost, waarmee de wereld opnieuw begint, deze nieuwe geboorte van de aarde en alles wat daarop is, blijkt toch niet in alles ideaal en zo gaat het verhaal van God en mensen verder in al zijn veelkleurigheid. Je mag na tegenspoed, na rampzalige verliezen toch altijd weer opnieuw beginnen en als je je afvraagt: Hoe dan? Na zoveel dood en verderf? Hoe dan?
Zoveel jaren na de oorlog in Nederland komen nog steeds nieuwe verhalen boven via kinderen, die gesloten koffers openen bijv. Hoe zal men ooit in Syrië zover komen of in Israël en Palestina ...
Dan denk ik aan de lezing over laatste rede van Jezus, waarin Hij volop vertelt van zijn liefde voor de mensen. Ik heb jullie liefgehad, zoals God de Vader liefheeft, blijf verbonden met die liefde, zoals een wijnrank aan de wijnstok blijft om volop vrucht te dragen. Hij noemt ons zijn vrienden, wil met ons aan de wandel om die liefde te oefenen en vruchten te doen groeien.
Opdat wij ook zelf mensen van rust, troost en vrede worden in deze wereld ...
Mensen verbonden met die innerlijke sapstroom van geloof, hoop en liefde.
Met alle littekens in ons vanuit de oorlogstijd of van daarna, wat we allen opdoen aan 'zogenamde rampen' in ons leven.
Soms zitten we dagen-weken- jarenlang in onze eigen zog. doodskist, tot ineens de deur weer opengaat en het water blijkt te zijn gezakt en de liefde ons uitnodigt om weer midden in het leven te staan ...
Aarzelend, met vallen en opstaan en toch: liefde houdt ons in het leven!
Verbonden met die goddelijke wijnstok kunnen we vanuit ons eigen binnenste vragen en bidden, en zoals voorgelezen werd: er zal ons gegeven worden. Meestal niet op korte termijn, maar gedurende ons leven zien we soms-even een geschenk ...
Amen

* Orgelspel

* Open ruimte, waarin een onthulling en het afscheid van onze stagiair Oane Dijkstra

* Zingen *Vrede wens ik je toe, liefde wens ik je toe* Opstaan! nr. 31

* Voorbeden, stil gebed en Us Heit sjonge Tuskentiden 229

* Collecte voor *Blessed Generation* en eigen gemeente (rozet)

Dit is een project in Kenia om weeskinderen een nieuwe toekomst te geven, o.a. door onderwijs op eigen basisscholen en een middelbare school, financiële hulp bij vervolgoopleidingen, technisch onderwijs en begeleiding van ouders en verzorgers bij het starten van een klein bedrijfje.

Liturgie met preek

* Slotlied

Geef vrede door van hand tot hand

NL 1014

* Zegenbede

Hear, wy freegje no, Jo seine op ús wei
Hear, wy freegje Jo, wês mei ús eltse dei (2x)
Amen

* * * * *

Mededelingen

Ook vandaag kunt u weer schrijven voor Amnesty. Fokje heeft voorbeeldbrieven om op te komen voor gevangenen in helaas, veel te veel landen.

Op zaterdag 2 juni 2018 viert de Gemeenschap voor Doopsgezind Broederschapswerk (GDB) haar 101 jarig bestaan. Daar maken we een feestje van. Op Dopersduin zal Kees Pothumus ons vergasten op 'De luis in de pels'. Daarnaast zijn er workshops. Het volledige programma staat op onze website: www.doopsgezind-bezinning.nl en je kunt je alvast aanmelden bij [✉ gdb@doopsgezind.nl](mailto:gdb@doopsgezind.nl)

Liederen overgenomen uit *Liedboek – zingen en bidden in huis en kerk*, tenzij anders vermeld.